

Sygn. akt I ACz 1811/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny
w składzie:

Przewodniczący :SSA Anna Kowacz-Braun

Sędziowie :SA Regina Kurek

SO (del.) Beata Kurdziel (sprawozdawca)

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2014 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. M. (1)

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w
W.

ostwierdzenie nieważności oświadczenia woli

na skutek zażalenia strony pozwanej od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z
dnia 16 lipca 2014 r., sygnatura akt I C 843/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1811/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zabezpieczył roszczenie powoda S. M. (1) w sprawie I C 843/14 o stwierdzenie nieważności oświadczenia z dnia 19 września 2007 roku o ustanowieniu hipoteki zwykłej i hipoteki kaucyjnej w ten sposób, iż na czas trwania postępowania do czasu prawomocności orzeczenia zawiesił postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 1373/12 prowadzonej przez komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Limanowej S. M. (2) w części dotyczącej nieruchomości objętej kw nr (...).

W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, iż powód w pozwie o stwierdzenie nieważności oświadczenia z dnia 19 września 2007 roku o ustanowieniu hipoteki zwykłej i kaucyjnej podniósł, że przedmiotowa hipoteka zabezpieczała kredyt zaciągnięty przez syna powoda M. M. (1). W związku z nieregulowaniem rat w terminie bank wypowiedział umowę pożyczki i wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko kredytobiorcy, jak i dłużnikowi hipotecznemu. W dacie złożenia oświadczenia o ustanowieniu hipoteki powód znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, gdyż od maja 2000 roku pozostawał w stałym leczeniu psychiatrycznym z uwagi na rozpoznany zespół psychoorganiczny i zespół depresyjno - dysforyczny na podłożu organicznym (...).

W związku ze stwierdzonymi schorzeniami powód miał przyjmować leki anafranil, clonazepam, doxepin, które dodatkowo zaburzały jego zdolności poznawcze. Także w dacie zawierania umowy z pozwanym powód znajdował się w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, w związku z czym powołując się na art. 82 k.c. wniósł o stwierdzenie nieważności jego oświadczenia o ustanowieniu hipoteki. Powód ze względu na powyższe domagał się zabezpieczenia roszczenia poprzez zawieszenie egzekucji w sprawie KM 1373/12. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia powód uzasadniał realną obawą kontynuacji postępowania egzekucyjnego. W toku postępowania dokonano już bowiem opisu

i oszacowania przedmiotowej nieruchomości. Brak zabezpieczenia może doprowadzić do wyrządzenia powodowi szkody poprzez licytację nieruchomości. Do pozwu dołączono kserokopię zaświadczenia lekarskiego z poradni psychologiczno-psychiatrycznej w L., z którego wynika, że powód jest leczony od 08.05.2000 roku (k. 6), kartę informacyjną leczenia w oddziale dziennym (...) Zespołu (...), z którego wynika, iż powód był leczony od 19.02.2007 roku do 3.08.2007 roku oraz od 04.02.2008 roku do 09.05.2008 roku i zażywał leki, na które wskazywał w pozwie z jednoczesnym zaleceniem ich zażywania po zakończeniu leczenia w tym oddziale (k.7-8). Przedłożono także protokół opisu i oszacowania nieruchomości będącej zabezpieczeniem hipotecznym z dnia 31.03.2014 roku dokonany w sprawie KM 1373/12 (k. 9-10).

W ocenie Sądu Okręgowego wnioski o zabezpieczenie roszczenia jest zasadny bowiem spełnione zostały przesłanki wyszczególnione w art. 730 § 1 k.p.c., przy czym sposób zabezpieczenia określono z uwzględnieniem art. 755 § 1 k.p.c. Powód S. M. dołączył do pozwu dokumentację medyczną potwierdzającą, iż w 2007 i 2008 roku przebywał w stałym leczeniu psychiatrycznym oraz zażywał leki mogące zaburzać zdolności poznawcze i wpływać na możliwość znajdowania się w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Powód uprawdopodobnił także, iż pozostaje w leczeniu psychiatrycznym od 2000 roku z rozpoznaniem zespołu psychorganicznego oraz zespołu depresyjno - dysforycznego na podłożu organiki (...). Wobec powyższego, istnienie roszczenia zostało uprawdopodobnione. Powód wykazał także interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia z uwagi na toczące się postępowanie egzekucyjne co do nieruchomości. Postępowanie to znajduje się na etapie sporządzania opisu i oszacowania, które to czynności poprzedzają wyznaczenie licytacji nieruchomości. Zatem dalsze prowadzenie egzekucji przez komornika może doprowadzić do sprzedaży nieruchomości powoda, co spowoduje dla niego nieodwracalne skutki i pozbawi go możliwości realizacji orzeczenia na wypadek uwzględnienia żądania pozwu.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła strona pozwana (...) Bank (...) S.A., domagając się jego uchylecia. W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, iż pod pojęciem braku świadomości należy rozumieć stan charakteryzujący się zupełnym brakiem rozeznania sytuacji i przedsięwziętych przez siebie kroków, choć nie musi on polegać na całkowitym zaniku świadomości czy też ustaniu czynności mózgu, jak również taki stan umysłowy, który uniemożliwił składającemu dokonanie oceny znaczenia złożonego oświadczenia. Powód w okresie od momentu złożenia oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki do dnia wydania wyroku z dnia 25.05.2012 r. (zasądzonego na rzecz strony pozwanej także od powoda kwotę 223.122,24zł z ograniczeniem jego odpowiedzialności do wysokości hipotek) nie powziął żadnych czynności prawem przewidzianych podnosząc, iż jego działanie nie było zgodne z jego wolą. Z treści pozwu nie wynika, by powód wykazał i udowodnił, iż w chwili dokonywania czynności związanych z ustanowieniem hipoteki nie mógł dokonać prawidłowej oceny czynności. Samo twierdzenie, że powód pozostawał w

leczeniu psychiatrycznym w związku z chorobą nie jest równoznaczne z brakiem świadomości co do podjętych w (...) SA czynności. Ciężar dowodu spoczywa w tym przypadku na powodzie. Oświadczenie złożone przez osobę w stanie depresji nie jest automatycznie nieważne jako złożone w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Stan depresji nie jest równoznaczny z permanentnym brakiem świadomości podejmowanych decyzji. W celu ustalenia, czy oświadczenie woli złożone przez osobę w stanie depresji było skuteczne należy zbadać, czy w chwili składania tego oświadczenia osoba ta znajdowała się w stanie uniemożliwiającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Zatem w przedmiotowej sprawie winna nastąpić ocena zaistnienia przesłanek z art. 82 k.c. poprzez odniesienie do momentu dokonania czynności prawnej pytania, czy w konkretnej sytuacji składający oświadczenie woli działał ze zrozumieniem znaczenia swojego postępowania. W przedmiotowej sprawie powód nie wykazał i nie udowodnił żadnej z przesłanek z art. 82 k.c.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o jego oddalenie i przyznanie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż art. 730¹ § 1 k.p.c. przewiduje konieczność uprawdopodobnienia roszczenia, przy czym roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli prima facie istnieje znaczna szansa jego istnienia. Wymóg uprawdopodobnienia roszczenia wiąże się z koniecznością uprawdopodobnienia faktów, z których jest ono wywodzone. Należy przy tym zaznaczyć, iż uprawdopodobnienie nie przesądza udowodnienia mogącego być podstawą do pozytywnego rozstrzygnięcia co do meritum sprawy. Istotą postępowania zabezpieczającego jest bowiem to, że sąd dokonuje jedynie wstępnej analizy dostarczonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego. W orzecznictwie przyjmuje się, iż uprawdopodobnienie nie daje pewności, co do istnienia konkretnego roszczenia, a jedynie prawdopodobieństwo jego istnienia. Uprawniony powinien zatem przytoczyć takie okoliczności, z których wynika, że roszczenie mu przysługuje, a nadto okoliczności te winien uprawdopodobnić za pomocą wszelkich niesformalizowanych środków. W ocenie Sądu Apelacyjnego roszczenie powoda zostało uprawdopodobnione. Dołączone do pozwu zaświadczenia lekarskie i widniejące na nich daty wskazują na długotrwałą chorobę o

podłożu psychicznym u powoda, która została określona jako zespół psychoorganiczny i depresyjno-dysforyczny na podłożu organiki oun. Z zaświadczeń tych wynika, iż powód w okresach od 19 lutego 2007 r. do 3 sierpnia 2007 r. oraz od 4 lutego 2008 r. do 9 maja 2008 r. przebywał na oddziale dziennym (...) Zespołu (...) w

L.. Problemy zdrowotne powoda trwają już od 2000 r. Choroba ta zatem prawdopodobnie trwała także w momencie składania kwestionowanego w pozwie oświadczenia woli o ustanowienie hipoteki, nie przesądzając jednak, czy miała wpływ na zniekształcenie złożonego oświadczenia woli o ustanowieniu hipoteki przez powoda. Rację ma bowiem skarżąca strona pozwana, że taka choroba automatycznie nie przesądza o nieważności oświadczenia woli, jednak w kontekście przedłożonych dokumentów już to uprawdopodobnia. Niewątpliwie zatem roszczenie powoda zostało uwiarygodnione. Należy przy tym zaznaczyć, iż uprawdopodobnienie nie przesądza udowodnienia mogącego być podstawą do pozytywnego rozstrzygnięcia co do meritum sprawy.

Aczkolwiek zażalenie nie zarzuca braku uprawdopodobnienia interesu prawnego w

zabezpieczeniu, podkreślić należy, iż Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym również i ta przesłanka zabezpieczenia została uprawdopodobniona. Interes prawny istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Toczące się postępowanie egzekucyjne z nieruchomości powoda, będące konsekwencją złożenia przez niego oświadczenia woli o ustanowieniu hipotek, może - w razie sprzedaży nieruchomości - pozbawić powoda możliwości realizacji orzeczenia.

Wobec powyższego, skoro powód uprawdopodobnił swoje roszczenie i wykazał interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, wniosek o zabezpieczenie prawidłowo został uwzględniony, co skutkowało oddaleniem zażalenia na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Odnosząc się do wniosku powoda o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego wskazać należy, iż zgodnie z art. 108§ 1 k.p.c. rozliczenie kosztów w tym zakresie nastąpi w orzeczeniu kończącym sprawę.